

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto
hare@intermin.fi
maahanmuutto-osasto@intermin.fi

5.8.2016

TEM/1202/03.01.08/2016

1/4

Viite Lausuntopyyntöne 13.6.2016

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto

Sisäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriön lausunnon luonnoksesta HE:ksi laeiksi kausityöstä ja yritysten sisällä siirtyvistä johtajista, asiantuntijoista ja palkatuista harjoittelijoista sekä eräistä näihin liittyvistä laeista. Lausuntoa pyydettiin 5.8.2016 mennessä.

Lausuntopyyntö ajoittui loma-aikaan, joten työ- ja elinkeinoministeriön työelämä- ja markkinaosasto on pyytänyt lisää aikaa lausunnon siltä osin, kun on kyse yritysten sisällä siirtyviä johtajia, asiantuntijoita ja palkattuja harjoittelijoita koskevan direktiivin (2014/66/EU) täytäntöönpanosta. Työ- ja elinkeinoministeriö lausuu tältä osin erikseen myöhemmin.

Siltä osin kun on kyse kausityödirektiivin (2014/36/EU) toimeenpanosta, työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa, että monet toimeenpanoon liittyvät yksityiskohdat ovat edelleen vailla hallituspuolueiden yhteistä näkemystä. Tällaisia ovat:

- Kysymys saatavuusharkinnan sisällyttämisestä yli 3 kuukauden maassaoloon
- TE-toimistojen rooli lupaharkinnassa
- Kysymys rajankäynnistä eri direktiivien edellyttämästä oikeudesta yhdenvertaiseen kohteluun, erityisesti sosiaaliturvaulottuvuudesta
- Kysymys metsämarjanpoimijoiden sisällyttämisestä kausityölain piiriin

Näihin auki oleviin kysymyksiin etsitään ratkaisuja. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää lausunnonantajien kannalta ongelmallisena sitä, että lausuntopyynnössä ei ole kerrottu poliittisen ratkaisun toistaiseksi puuttumista.

Esityksen mukaan "kausityöalat" listattaisiin SM:n asetuksessa niin, että noin 1 500 nyt työntekijän oleskeluluvan piirissä olevaa ulkomaalaista siirtäisi kausityöluvan puolelle. Saatavuusharkinnan alaa siirrettäisiin siten fak-
tisesti SM:n asetuksella määriteltäväksi. Esitysluonnoksessa listatut alat ovat:

- maatalouden kasvinviljelytyöt
- marjojen, hedelmien, erikoiskasvien, juuresten ja vihannesten viljelytyöt
- viher- ja ympäristörakentaminen
- turkistarhatyöt
- metsänhoito-, -istutus- ja taimitarhatyöt
- kausiluonteiset hotelli-, ravintola- ja kylpyläpalvelut sekä matkailun ohjelmapalvelut
- huvipuistot ja festivaalit
- saaristo- ja sisävesimatkailu

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että esitysluonnoksessa listatut alat eivät käytettävissä olevien työmarkkinatietojen nojalla ole työvoimapula-aloja. Työvoiman kysyntä ja tarjonta ovat näillä aloilla varsin tasapainossa. Tämä on syytä huomioida, kun ratkaistaan kysymystä saatavuusharkinnan soveltamisesta.

SM:n asetukseen hahmotelluilla aloilla työskentelyä varten ei saisi myöntää muita kuin kausityölupia. Muihin kuin luettelossa mainituille kausityöaloille sen sijaan olisi pakko myöntää jokin muu kuin kausityödirektiivin mukainen lupa. Esimerkiksi rakennusalan tai maanrakennusalan kausityötä varten tai ulkomaalaisten metsämarjanmarjanpoimijoiden huoltohenkilöstölle lupa tulisi myöntää ulkomaalaislain eikä kausityölain mukaan. Samoin metsämarjanpoimijat olisivat esitysluonnoksen mukaan kausityölain ulkopuolella.

Seurauksena olisi nykyistä useampia ulkomaalaisten kausityöntekijöiden ryhmiä:

- 1) Kausityölain (SM:n asetuksen) mukaiset kausityöntekijät
- 2) SM:n luetteloon sisältyvät kausityöntekijät, esim. rakennusalalla
 - a. työsuhteiset (voivat olla myös lähetettyjä työntekijöitä)
 - b. itse itsensä työllistävät (metsämarjanpoimijat)

Edellä mainitut kausityöntekijöiden ryhmät poikkeavat toisistaan myös sosiaaliturva-oikeuksien suhteen. Kausityödirektiivin mukaisille kausityöntekijöille tulee taata yhdenvertainen kohtelu heti työnteon aloittamisesta lähtien. Muilta kausityöntekijöiltä edellytettäisiin nykyiseen tapaan neljän kuukauden työskentelyä asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin pääsemiseksi. Tätä edellyttää ns. yhdistelmälapudirektiivi (2011/98/EU).

Kausityöluvan pituudella ja kausityöluettelon laajuudella on siten mahdollisia taloudellisia vaikutuksia sosiaaliturvaetuksien kysynnän lisääntymisen kautta. (Tämä ei kuitenkaan koske alle 3 kuukauden työskentelyä, koska näissä tapauksissa maahantulon edellytyksenä on Schengen-asetuksen mukaan sairausvakuutus.)

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota myös kausityöluettelon säädöstasoon. Ehdotusluonnoksen mukaan eri ulkomaalaisryhmien oikeusasemaa ja maahanpääsymenettelyjä eroteltaisiin sisäministeriön asetuksella. Tuleekin vielä pohtia sitä, täyttääkö ehdotus perustuslain 9 §:n 14 momentin edellytyksen, jonka mukaan ulkomaalaisen oikeudesta tulla Suomeen ja oleskella maassa säädetään lailla.

Tuija Oivo
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Olli Sorainen
Hallitusneuvos

Tiedoksi Erityisavustajat Puisto ja Halttunen
TEM/TYO
TEM/TMO

